

Комисијата за одлучување по прекршок при Комисијата за заштита на конкуренцијата во состав: Димитрија Вревезоски - претседател, Д-р Владимир Наумовски и Насер Жарку – членови, врз основа на член 28 став (2), член 30 став (1) и член 45 став (1) точка 1) од Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија” бр. 145/10, 136/11, 41/14, 53/16 и 83/18), постапувајќи во постапка поведена по службена должност против Друштвото за печатење, производство и услуги ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани, со седиште на ул. Крижевска бр. 52 Кочани и Трговско друштво за вработување на инвалидни лица за печатење на весници Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани, со седиште на ул. Крижевска бр. 52 Кочани, на седницата одржана на 27.01.2020 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

1. Се утврдува дека Друштвото за печатење, производство и услуги ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани, со седиште на ул. Крижевска бр. 52 Кочани и Трговско друштво за вработување на инвалидни лица за печатење на весници Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани, со седиште на ул. Крижевска бр. 52 Кочани како претпријатија кои учествуваат на пазарот на печатење на материјали и давање на печатарски услуги на територијата на Република Северна Македонија, од 09.03.2018 година до денот на донесување на ова решение континуирано усогласено се однесувале со цел координирање на нивното однесување како конкуренти на пазарот - учествувале во картел, на начин што без склучување на договор намерно ја замениле состојбата на непречена конкуренција на релевантниот пазар со состојба на практична соработка помеѓу претпријатијата со цел нарушување на конкуренцијата, што претставува прекршок од член 59 став (1) точка 1) а во врска со член 7 став (1) од ЗЗК, за што на сторителот Друштвото за печатење, производство и услуги ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани, му се изрекува санкција - глоба во износ од 28.188,00 денари што претставува xxx % од вредноста на вкупниот годишен приход на Друштвото за печатење, производство и услуги ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани остварен во 2018 година како последна деловна година, за која претпријатието има составена годишна сметка и на сторителот Трговско друштво за вработување на инвалидни лица за печатење на весници Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани му се изрекува санкција - глоба во износ од 1.438.148,00 што претставува xxx % од вредноста на вкупниот годишен приход на Трговско друштво за вработување на инвалидни лица за печатење на весници Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани остварен во 2018 година како последна деловна година, за која претпријатието има составена годишна сметка.

2. Глобата од точка 1) од ова решение сторителите на прекршокот се должни да ја платат во рок од 30 дена од денот на правосилноста на решението на трансакциска сметка на налогопримач: 100-000000630-95, уплатна сметка: 840xxx07337 - глоби за сторени прекршоци од областа во надлежност на Комисијата за заштита на конкуренцијата, со приходна шифра 722139 и програма 00, налогопримач - Министерство за финансии, банка на примач – НБРСМ и до Комисијата за одлучување по прекршок при Комисијата за заштита на конкуренцијата да достави доказ/примерок од извршената уплата на глобата во рок од 15 дена од извршената уплата. Неплатената глоба или ненавремено платената глоба, ќе се наплати по присилен пат. Тужбата го одлага извршувањето на решението.

Образложение

До Комисијата за заштита на конкуренцијата на ден 25.01.2019 година од страна на Републичкиот Совет за безбедност на сообраќајот на патиштата беше доставено известување бр. 09-8/1 за сознанија за неистинитост по наводи на изјава за независна понуда во постапка по оглас за доделување на договор за јавна набавка бр. 0502-24/2018 од 31.12.2018 година. Во известувањето се наведува дека при евалуација на понудите и документите од понудувачите, било утврдено дека понудувачот Друштвото за печатење, производство и услуги ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани (во понатамошниот текст: ФЕНИКС ПРИНТ) доставил документација за лична способност од друг економски оператор односно од Трговско друштво за вработување на инвалидни лица за печатење на весници Печатница ЕВРОПА 92 Кочани (во понатамошниот текст: ЕВРОПА 92). Оттука, Републичкиот Совет за безбедност на сообраќајот на патиштата се посомневал во вистинитоста на изјавата за независна понуда на понудувачот Европа 92, односно сметал дека едно исто лице ги поднесувало понудите на овие двајца понудувачи во електронскиот систем за јавни набавки. Понудите на ФЕНИКС ПРИНТ и ЕВРОПА 92 во оваа постапка за јавна набавка биле отфрлени како неприфатливи.

Со допис бр. 09-8/2 од 06.02.2019 година, КОП побара дополнителни податоци од Републичкиот Совет за безбедност на сообраќајот на патиштата.

Со допис бр. 09-8/3 од 15.02.2019 година, Републичкиот Совет за безбедност на сообраќајот на патиштата ги достави бараните податоци.

Со заклучок бр. 09-8/4 од 04.04.2019 година, по овластување на КОП, овластените лица од Комисијата за заштита на конкуренцијата на ден 05.04.2019 година, превземаа дејствија согласно член 41 од Законот за заштита на конкуренцијата (во понатамошниот текст: ЗЗК), заради прибавување на докази на лице место во ЕВРОПА 92. Со заклучок бр. 09-8/5 од 04.04.2019 година, по овластување на КОП, овластените лица од Комисијата за заштита на конкуренцијата на ден 05.04.2019 година, превземаа дејствија согласно член 41 од ЗЗК заради прибавување на докази на лице место во ФЕНИКС ПРИНТ. За извршените дејствија е составен записник бр. 09-8/6 од 05.04.2019 година и записник бр. 09-8/8 од 05.04.2019 година и издадена е потврда за одземена документација бр. 09-8/7 од 05.04.2019 година.

Со допис бр. 09-8/9 од 11.04.2019 година, ФЕНИКС ПРИНТ достави дополнителни податоци.

КОП како орган кој води прекршочна постапка пред Комисијата за заштита на конкуренцијата и изрекува прекршочна санкција за прекршоците определени со ЗЗК, со заклучок ПП. бр. 09-8/10 од 21.05.2019 година поведе прекршочна постапка по службена должност против Друштвото за печатење, производство и услуги ФЕНИКС ПРИНТ, со седиште на ул. Крижевска бр. 52 Кочани и Трговско друштво за вработување на инвалидни лица за печатење на весници ЕВРОПА 92, со седиште на ул. Крижевска бр. 52 Кочани. КОП со заклучокот за поведување на прекршочна постапка го задолжи ФЕНИКС ПРИНТ да ги достави следните податоци: копија од доставените понуди за тендери на кои ФЕНИКС ПРИНТ има учествувано од основањето до денот на доставување на заклучокот, извод од Централен Регистар на Република Македонија и податоци за жиро-сметка, единствен даночен број и банка-депонент на сметка. КОП со заклучокот за поведување на прекршочна постапка го задолжи ЕВРОПА 92, да ги достави следните податоци: список на тендери на кои ЕВРОПА 92 има учествувано од 01.01.2018

година, како и копија од доставените понуди, извод од Централен Регистар на Република Македонија и податоци за жиро-сметка, единствен даночен број и банка-депонент на сметка.

Со допис бр. 09-8/11 од 21.05.2019 година КОП побара податоци од Бирото за јавни набавки.

Со допис бр. 09-8/12 од 07.06.2019 година Бирото за јавни набавки ги достави бараните податоци.

Со допис бр. 09-8/13 од 07.06.2019 година, ФЕНИКС ПРИНТ ги достави бараните податоци.

Со допис бр. 09-8/14 од 07.06.2019 година, ЕВРОПА 92 ги достави бараните податоци.

Со допис бр. 09-8/15 од 25.06.2019 година КОП побара дополнителни податоци од ФЕНИКС ПРИНТ.

Со допис бр. 09-8/16 од 25.06.2019 година КОП побара дополнителни податоци од ЕВРОПА 92.

Со допис бр. 09-8/17 од 12.07.2019 година, ЕВРОПА 92 ги достави бараните податоци.

Со допис бр. 09-8/18 од 12.07.2019 година, ФЕНИКС ПРИНТ ги достави бараните податоци.

Со допис бр. 09-8/19 од 20.08.2019 година, ЕВРОПА 92 достави дополнителни податоци.

Со допис бр. 09-8/20 од 20.08.2019 година, ФЕНИКС ПРИНТ достави дополнителни податоци.

Со допис бр. 09-8/21 од 05.09.2019 година КОП побара податоци од Фонд за здравствено осигурување на РСМ.

Со допис бр. 09-8/22 од 05.09.2019 година КОП побара податоци од НУ Драмски Театар Скопје.

Со допис бр. 09-8/23 од 05.09.2019 година КОП побара податоци од Институт за социолошки и политичко-правни истражувања Скопје при УКИМ Скопје.

Со допис бр. 09-8/24 од 05.09.2019 година КОП побара податоци од Универзитет во Тетово.

Со допис бр. 09-8/25 од 05.09.2019 година КОП побара податоци од Општина Маврово и Ростуше.

Со допис бр. 09-8/26 од 05.09.2019 година КОП побара податоци од ЈЗУ Здравствен дом Прилеп.

Со допис бр. 09-8/27 од 10.09.2019 година Фонд за здравствено осигурување на РСМ ги достави бараните податоци.

Со допис бр. 09-8/28 од 11.09.2019 година НУ Драмски Театар Скопје ги достави бараните податоци.

Со допис бр. 09-8/29 од 20.09.2019 година ЈЗУ Здравствен дом Прилеп ги достави бараните податоци.

Со допис бр. 09-8/30 од 20.09.2019 година Институт за социолошки и политичко-правни истражувања Скопје при УКИМ Скопје ги достави бараните податоци.

Со допис бр. 09-8/31 од 20.09.2019 година Општина Маврово и Ростуше ги достави бараните податоци.

По прибавувањето на потребните податоци од значење за правилно одлучување во прекршочната постапка и од прибраните докази на лице место, КОП ја утврди следната фактичка состојба:

Видно од Тековната состојба и Историјат на промени прибавени од Централниот регистар на РСМ, КОП утврди ЕВРОПА 92 е трговско друштво за вработување на инвалидни лица за печатење на весници, основано на 05.12.1990 година како трговско друштво за вработување на инвалидни лица за печатење на весници- Печатница ЕВРОПА 92 ДОО Кочани, со приоритетна дејност печатење на весници, со сопственици Д.М, Л.М., Р.Д, Љ.К. и С.М и со овластено лице Р.Д. На 28.12.2006 година, Р.Д се брише од овластено лице а како управител се упишува В.Д (син на Р.Д.). На 14.11.2008 година единствен сопственик станува Р.Д. Во моментот сопственик е Р.Д. додека управител е В.Д.

ФЕНИКС ПРИНТ е друштво за печатење, производство и услуги, основано на 16.01.2018 година како ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани, со приоритетна дејност печатење на весници, со сопственик и управител В.Д. На 09.03.2018 година В.Д. се брише од сопственик и управител и нов сопственик и управител станува Б.М. Во моментот сопственик и управител е Б.М.

Од записникот составен од службените лица и прибавените докази од прибавувањето на податоци на лице место во просториите на ЕВРОПА 92 и ФЕНИКС ПРИНТ на 05.04.2019 година, КОП го утврди следното:

Во деловната зграда на ЕВРОПА 92, на првиот кат во канцеларијата при прибавувањето на податоци на лице место биле затекнати на своите работни места лицата: Б.М. вработен во ЕВРОПА 92 како референт за продажба, Б.В, Н.Л., В.М. и П.П. сите вработени во ЕВРОПА 92 како комерцијалисти, при што во работните простории на ЕВРОПА 92 на трети кат во канцеларијата на сопственикот на ЕВРОПА 92 – Р.Д. на барање на службените лица им била дадена копија од образец М1/М2 од која јасно е видно дека лицето Б.М. е вработен на неопределено време во ЕВРОПА 92 од 01.12.2010 година.

Дополнително, на прашање на службените лица како документите на ЕВРОПА 92 биле прикачени во име (во понудата) на ФЕНИКС ПРИНТ на јавната набавка по оглас бр. 0502-24/2019 на Републичкиот Совет за безбедност во сообраќајот на патиштата, сопственикот Димитровски појаснил дека понудите се давани на следниот начин: лицето коешто ги прикачувало документите за ФЕНИКС ПРИНТ и лицето коешто прикачувало документи за

ЕВРОПА 92 седеле еден до друг во иста просторија и направиле грешка при прикачувањето на документите. Понудите и за ЕВРОПА 92 и за ФЕНИКС ПРИНТ ги поднесувале вработени во ЕВРОПА 92, имено ФЕНИКС ПРИНТ нема вработени, па затоа за сите тендери за кои е поднесувана понуда од ФЕНИКС ПРИНТ истата е подготвувана и поднесувана од вработени на ЕВРОПА 92.

Понатаму, на записникот исто така Димитровски појаснил дека ФЕНИКС ПРИНТ била основана од В.Д, син на Р.Д., но во Март 2018 В.Д. ја отстапува ФЕНИКС ПРИНТ на Б.М. Управителот на ФЕНИКС ПРИНТ не е во роднинска врска со управителот и сопственикот на ЕВРОПА 92. ФЕНИКС ПРИНТ и ЕВРОПА 92 имаат договор за закуп на деловен простор склучен на 09.03.2018 година.

Имено, согласно изјавата на Д., ЕВРОПА 92 му давала услуги на ФЕНИКС ПРИНТ. Кога ФЕНИКС ПРИНТ ќе склучел договор за давање на услуги врз основа на дадена понуда, од ЕВРОПА 92 користел услуги за исполнување на договорот кои се однесуваат на печатење на хартија. ФЕНИКС ПРИНТ прави порачка на ЕВРОПА 92, ЕВРОПА 92 го доставува производот до ФЕНИКС ПРИНТ и си наплатува од ФЕНИКС ПРИНТ за услугата а ФЕНИКС ПРИНТ го доставува производот до својот купувач. Сметководството на двете фирми е одвоено но вработениот кој го води сметководството на ФЕНИКС ПРИНТ е вработен во ЕВРОПА 92. Д. исто така на Записникот појаснил дека негативна референца за учество на јавни набавки ЕВРОПА 92 добила на почетокот на 2018 година.

Б.М. на записникот појаснил дека истиот е вработен во ЕВРОПА 92 а истовремено е сопственик и управител на ФЕНИКС ПРИНТ. ФЕНИКС ПРИНТ нема свои вработени, па токму поради тоа што е вработен во ЕВРОПА 92 несакал ФЕНИКС ПРИНТ да учествува на исти тендери со ЕВРОПА 92 и не учествувале дотогаш заедно освен на тендерот по оглас бр. 0502-24/2019 на Републичкиот Совет за безбедност во сообраќајот на патиштата.

Од дополнително прибавените податоци во текот на постапката КОП утврди дека ЕВРОПА 92 од 09.03.2018 година до 05.06.2019 година има учествувано на околу 94 тендери – постапки за јавни набавки по кои доставила понуда. При проверка на документацијата од наведените тендери (кои беа доставени до КОП од ЕВРОПА 92 како список испринтан од пристапот до системот за е-набавки на Бирото за јавни набавки и копија од доставените понуди по истите тендери) КОП утврди дека имало три огласи по јавни набавки и тоа оглас бр. 25/2018 објавен од договорен орган ЈЗУ Здравствен дом Прилеп, оглас бр. 18/2018 објавен од договорен орган Општина Маврово и Ростуше и оглас бр. 01/2018 објавен од договорен орган Национална установа Драмски Театар Скопје, кои иако се наоѓаат на списокот на јавни набавки на кои учествувала ЕВРОПА 92 (список достапен на веб страната на Бирото за јавни набавки, а кој список е доставен до КОП од ЕВРОПА 92) но кога ќе се погледне доставената понуда, понудата е доставена за понудувач - ФЕНИКС ПРИНТ. За овие постапки КОП побара целосна документација од договорните органи од која се потврди наведеното и истовремено КОП побара и објаснување од ЕВРОПА 92 за ваковото несогласување на доставениот список со реално доставените понуди. ЕВРОПА 92 до КОП достави објаснување дека е направена ненамерна техничка грешка на вработените кои ги прикачувале документите, бидејќи истите седеле еден до друг во иста просторија.

Дополнително, КОП утврди дека ФЕНИКС ПРИНТ од 09.03.2018 година до 05.06.2019 година има учествувано на околу 176 тендери. При проверка на наведените тендери (кои беа доставени до КОП од ФЕНИКС ПРИНТ како список испринтан од пристапот до системот за е-набавки на Бирото за јавни набавки и копија од доставените понуди по истите тендери) КОП утврди дека имало три огласи по јавни набавки и тоа оглас бр. 16-4483/2/2018 објавен од договорен орган Фонд за здравствено осигурување на Република Северна Македонија, оглас бр. 06/2018 објавен од договорен орган Универзитет Св. Кирил и Методиј - Институт за социолошки и политичко-правни истражувања Скопје и оглас бр. 21/2018 објавен од договорен орган Универзитет во Тетово, кои иако се наоѓаат на списокот на јавни набавки на кои учествувал ФЕНИКС ПРИНТ (список достапен на веб страната на Бирото за јавни набавки, а кој список е доставен до КОП од ФЕНИКС ПРИНТ) но кога ќе се погледне доставената понуда, понудата е доставена за понудувач - ЕВРОПА 92. Од дополнително прибавената документација од Фонд за здравствено осигурување на Република Северна Македонија и од Институт за социолошки и политичко-правни истражувања Скопје за наведените набавки, се потврди наведеното. На побараното објаснување од ФЕНИКС ПРИНТ за ваковото несогласување на доставениот список со реално доставените понуди, ФЕНИКС ПРИНТ до КОП појасни дека станува збор за ненамерна техничка грешка на вработените кои ги прикачувале документите.

Видно од горе прибавените податоци, пред се Извод за тековна состојба и Историјат на промени прибавени од Централниот регистар на Република Северна Македонија, како и од изјавата дадена на Записник дека Б.М. (сопственик и управител на ФЕНИКС ПРИНТ) не е во роднинска врска ниту со Р.Д. (сопственик на ЕВРОПА 92), ниту со В.Д. (управител на ЕВРОПА 92 и син на Р.Д.), ЕВРОПА 92 и ФЕНИКС ПРИНТ од 09.03.2018 година (кога Б.М. станува сопственик и управител на ФЕНИКС ПРИНТ) не се економски поврзани претпријатија во смисла на капитална, сопственичка и роднинска поврзаност, и претставуваат посебни правни субјекти, посебни претпријатија, во смисла на член 5 од ЗЗК и како такви треба да настапуваат на пазарот независно еден од друг, без склучување на договори или практикување на усогласено однесување чија цел или последица е нарушување на конкуренцијата.

Од горенаведените докази КОП утврди дека од 09.03.2018 година до денот на донесување на ова решение, ЕВРОПА 92 и ФЕНИКС ПРИНТ се во постојана меѓусебна секојдневна комуникација и усогласено се однесуваат на пазарот.

Имено, и двете претпријатија имаат исто седиште и ист телефонски број и број на факс. Управителот на ФЕНИКС ПРИНТ Б.М. истовремено е и вработен во ЕВРОПА 92 и со тоа има пристап до информации за работењето на својот конкурент ЕВРОПА 92, а исто така видно од прибраните докази и изјави дадени на Записник, бидејќи ФЕНИКС ПРИНТ нема вработени, сите тендери за кои е поднесувана понуда од ФЕНИКС ПРИНТ истата е подготвена и поднесена од вработени на ЕВРОПА 92, со што и ЕВРОПА 92 има пристап до информации за работењето на својот конкурент ФЕНИКС ПРИНТ. Дополнително, видно од изјавата дадена на Записник од Р.Д., вработените во ЕВРОПА 92 ги извршуваат и работите за ФЕНИКС ПРИНТ, како и од фактот што при увидот на лице место извршен од службените лица на Комисијата за заштита на конкуренцијата, лицето Б.М. - управител на ФЕНИКС ПРИНТ седел во иста

просторија со вработени од ЕВРОПА 92, а истовремено и самиот е вработен во ЕВРОПА 92 како референт за продажба.

Токму заради ваквата двојна улога која ја имале вработените во ЕВРОПА 92, да работат и за ЕВРОПА 92 – каде се официјално вработени, но и да извршуваат секојдневни работни задачи за ФЕНИКС ПРИНТ се „правени“ грешките при доставување (прикачување) на документација по јавни огласи. Дополнително, видно од изјавата дадена на Записник исто така и сметководството на двете претпријатија формално иако е одвоено, вработениот кој го води сметководството на ФЕНИКС ПРИНТ е вработен во ЕВРОПА 92.

Ваквото однесување на ЕВРОПА 92 и ФЕНИКС ПРИНТ претставува усогласено однесување (учество во картел) кое има за цел нарушување на конкуренцијата и истото е забрането со член 7 став (1) од ЗЗК.

Согласно членот 5 алинеа 11) од ЗЗК картели се договори и одлуки и/или усогласено однесување помеѓу две или повеќе претпријатија чија цел е координирање на нивното однесување како конкуренти на пазарот и/или влијаење на релевантните параметри на конкуренцијата, особено преку фиксирање на куповни или продажни цени или други услови на тргување, ограничување на производство или воспоставување продажни квоти, поделба на пазари, договарање при учество на тендери, ограничување на увоз или извоз и/или анти-конкурентско однесување насочено спрема други претпријатија-конкуренти на учесниците во картелот.

Согласно членот 5 алинеа 12) од ЗЗК усогласено однесување претставува координирање на однесувањето помеѓу две или повеќе претпријатија како резултат на што, и без склучување на договор, доаѓа до намерно заменување на состојбата на непречена конкуренција на релевантниот пазар со состојба на практична соработка помеѓу претпријатијата. До усогласено однесување може да дојде како резултат на директни или индиректни контакти помеѓу претпријатијата чија што цел или последица е да се влијае на однесувањето на релевантниот пазар или да им се најави идното пазарно однесување на конкурентите”.

Согласно членот 7 став (1) од ЗЗК забранети се сите договори склучени меѓу претпријатија, одлуките на здруженијата на претпријатија и усогласено однесување чија цел или последица е нарушување на конкуренцијата. Забраната за склучување на договори и договорена практика кои имаат за цел или последица нарушување на конкуренцијата е од исклучително значење.

Договор, согласно член 7 став (1) постои кога учесниците се согласуваат на заеднички план кој го ограничува или може да го ограничи нивното индивидуално комерцијално однесувањесо одредување на границите на нивното заедничко делување или воздржување од делување на пазарот. Договорот не мора да е писмен; не се неопходни формалност, и не е потребно да има договорени санкции или мерки за спроведување на договорот. Договорот може да биде експлицитен или имплицитен во однесувањето на учесниците, бидејќи границата на однесување може да биде доказ за договор. Дополнително за да постои прекршување на членот 7 став (1), не е неопходно учесниците однапред да се договориле за заеднички план. Концептот на договор во член 7 став (1) би се применил и на значајно разбирање и делумен и условен договор во процесот на договарање кој довел до конечниот договор.

Членот 7 став (1) од ЗЗК изрично забранува претпријатија да учествуваат во договори и/или договорни практики, односно здруженијата на претпријатија да донесуваат одлуки кои претставуваат директно хоризонтално фиксирање на продажните цени на стоките и услугите кои ги нудат претпријатијата, бидејќи таквото договарање помеѓу учесниците на пазарот за еден од најзначајните параметри на конкуренцијата – цената е спротивно на основното правило на слободната конкуренција според кое учесниците на пазарот треба самостојно и независно едни од други да ги носат одлуките за своето однесување на пазарот и самостојно да го сносат ризикот за успехот, односно неуспехот од таквото однесување. Оттука, таквите договори, одлуки, односно усогласено однесување имаат за цел нарушување на конкуренцијата и истите не можат да бидат оправдани ниту да бидат предмет на групно или поединечно изземање и претставуваат една од најтешките повреди на правилата за заштита на конкуренцијата утврдени во ЗЗК.

КОП посочува дека критериумите за утврдување на постоење на договор во смисла на член 7 став (1) од ЗЗК се пошироки отколку што се на пример критериумите за утврдување на постоење на договор согласно правилата на облигационото право. Имено, согласно правото за заштита на конкуренцијата, договор помеѓу конкуренти може да постои и тогаш кога и без постигнување на формален договор во смисла на Законот за облигациони односи, конкурентите го усогласиле своето однесување, т.е се придржуваат до заедничко однесување за определени параметри на конкуренцијата помеѓу нив, кое го ограничува или постои веројатност да го ограничи нивното индивидуално однесување на пазарот, преку одредување на границите на нивното заедничко дејствување или налагање тие да се воздржат од определено дејствување на пазарот. Во ваков случај не е неопходно да постои договор во пишана форма ниту договорени санкции во случај на неизвршување на договореното, за да постои повреда на ЗЗК. Оттука, за постоење на повреда на член 7 од ЗЗК доволно е претпријатијата само да ја изразиле својата заедничка намера да се однесуваат на пазарот на одреден начин. Со други зборови, за постоење на повреда на член 7 од ЗЗК не е неопходно конкурентите и да го спровеле својот заеднички план за определено усогласено однесување на пазарот и во пракса. Ова од причини што, особено во случаите кога усогласувањето на однесувањето на конкурентите се случува на редовна основа и за време на долг период, претпријатијата кои учествуваат во таквото усогласување и потоа се активни на пазарот ги имаат предвид податоците разменети при ваквите контакти со конкурентите и при определувањето на своето сопствено однесување на пазарот. Во овој случај таквата усогласена (договорена) практика сама по себе е опфатена со членот 7 став (1) од ЗЗК, дури и кога не постојат конкретни антиконкурентски ефекти на пазарот.

Од императивно значење е поимите на договор и договорена практика од член 7 на ЗЗК да се интерпретираат имајќи го предвид основниот принцип на политиката на заштита на конкуренцијата - секое претпријатие самостојно да ја одредува својата комерцијална политика која има намера да ја спроведе на пазарот. Иако ова барање за независност не го ускратува правото на претпријатијата свесно да се приспособуваат на постојното или очекуваното однесување на нивните конкуренти, тоа недвосмислено и без исклучок забранува било какви директни или индиректни контакти помеѓу претпријатијата чија цел или последица е да влијаат врз пазарното однесување на постоен или потенцијален конкурент или да му го откријат на конкурентот своето идно однесување на пазарот.

Притоа, иако член 7 прави разлика помеѓу концептот на “договори склучени помеѓу претпријатија”, ”договорена практика” и ”одлуки на здруженија на претпријатија” целта на оваа законска одредба е со забраната од член 7 да се опфатат сите форми на соработка помеѓу претпријатијата со кои тие претпријатија, и без потпишување на формален договор помеѓу себе, свесно ја заменуваат состојбата на конкуренција со меѓусебна практична соработка. Оттука не е неопходно, особено во случаи на комплексни повреди кои траат подолг период, Комисијата да го карактеризира таквото однесување на две или повеќе претпријатија единствено како една или друга форма на забрането однесување (договор или договорена практика). Концептите на договор и договорена практика се флуидни и може да се преклопуваат. Реално може да биде и невозможно да се направи таква дистинкција, бидејќи едно исто однесување на определени претпријатија може да ги содржи сите наведени форми на забрането однесување, поради што повредата на член 7 може во исто време да се состои и од склучување на забранет договор и од учество во забранета договорена практика.

Имајќи го предвид сево горенаведено, ЗЗК изрично забранува претпријатија, односно здруженија на претпријатија да учествуваат во договори и/или договорни практики, односно здруженијата на претпријатија да донесуваат одлуки со кои директно или индиректно се фиксираат продажните цени на стоките и услугите кои ги нудат претпријатијата, бидејќи таквото договарање помеѓу учесниците на пазарот за еден од најзначајните параметри на конкуренцијата – цената е спротивно на основното правило на слободната конкуренција според кое учесниците на пазарот треба самостојно и независно едни од други да ги носат одлуките за своето однесување на пазарот и самостојно да го сносат ризикот за успехот, односно неуспехот од таквото однесување. Оттука, таквите договори, односно одлуки имаат за цел нарушување на конкуренцијата, независно од постоењето или непостоењето на антиконкурентски ефекти, истите не можат да бидат оправдани ниту да бидат предмет на групно или поединечно изземање и претставуваат една од најтешките повреди на правилата за заштита на конкуренцијата утврдени во ЗЗК.

За целите на примена на член 7 став (1) од ЗЗК, усогласеното однесување кое има за цел нарушување на конкуренцијата не е неопходно да се земат во предвид конкретните ефекти од усогласеното однесување. Следствено не е неопходно да се докажат последиците од нарушувањата на конкуренцијата предизвикани од забранетото усогласено однесување. Дополнително, фактот дека во одредени случаи усогласеното однесување може да не го произведе ефектот на пазарот кои учесниците сакале да ги постигнат со усогласеното однесување, не значи дека усогласеното однесување не предизвикало одредени последици на пазарот.

Врз основа на горенаведеното, КОП утврди дека Друштвото за печатење, производство и услуги ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани, со седиште на ул. Крижевска бр. 52 Кочани и Трговско друштво за вработување на инвалидни лица за печатење на весници Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани, со седиште на ул. Крижевска бр. 52 Кочани, како претпријатија кои учествуваат на пазарот на печатење на материјали и давање на печатарски услуги на територијата на Република Северна Македонија, **од 09.03.2018 година до денот на донесување на ова решение, континуирано усогласено се однесувале со цел координирање на нивното**

однесување како конкуренти на пазарот - учествувале во картел, на начин што без склучување на договор намерно ја замениле состојбата на непречена конкуренција на релевантниот пазар со состојба на практична соработка помеѓу претпријатијата со цел нарушување на конкуренцијата, што е забрането согласно член 7 став 1 а во врска со член 59 став 1 точка 1 од ЗЗК.

Согласно член 59 став (1) точка 1) од ЗЗК, КОП на претпријатието, односно здружението на претпријатија, со решение ќе му изрече глоба во износ до 10% од вредноста на вкупниот годишен приход остварен во последната деловна година, изразена во апсолутен и номинален износ за која претпријатието или здружението на претпријатија има составена годишна сметка, ако склучи забранет договор или на друг начин учествува во договор, одлука или усогласено однесување.

Согласно член 64 став (1) од ЗЗК при одмерување на глобата КОП во предвид ги зема: тежината на прекршокот, времетраењето на прекршокот, степенот на нарушеност на конкуренцијата и последиците предизвикани со прекршокот.

Согласно член 64 став (2) од ЗЗК КОП, при одмерување на глобата, најпрво определува основен износ на глобата, а потоа истиот го прилагодува, земајќи ги предвид олеснителните или отежнителните околности.

Согласно член 64 став (3) од ЗЗК основниот износ на глобата по правило изнесува најмногу до 30% од приходот на сторителот на прекршокот остварен од дејноста која се врши на релевантниот пазар на кој е сторен прекршокот во последната целосна деловна година во која сторителот на прекршокот учествувал во истиот. Вака определениот износ се множи со бројот на годините во кои траел прекршокот.

Согласно горенаведените законски одредби при определување на износот на глобата која треба да се изрече на ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани, КОП тргнува од висината на вкупните приходи кои ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани ги остварил од печатење на материјали и давање на печатарски услуги на територијата на Република Северна Македонија во 2018 година а кои изнесуваат xxx денари.

Имајќи ги во предвид тежината на прекршокот, степенот на нарушеност на конкуренцијата и последиците предизвикани од прекршокот, КОП основниот износ на глобата го утврдува во висина од xxx%, па оттука основниот износ на глобата изнесува xxx денари, прекршокот траел 1 година и 9 месеци (согласно Насоките за начинот на одмерување на глобата изречена согласно ЗЗК на Комисијата за заштита на конкуренцијата периодот подолг од 6 месеци, а пократок од една година се смета како цела година, па затоа основниот износ на глобата се множи со 2) па оттука износот на глоба кој треба да му се изрече на ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани изнесува 28.188,00 денари.

Вкупно остварените приходи на ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани во 2018 година, како последна деловна година за која ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани има составена годишна сметка изнесуваат xxx денари.

Пресметаната глоба од 28.188,00 денари претставува xxx% од вредноста на вкупниот годишен приход на ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани остварен во 2018 година како последна деловна година, за која претпријатието има составена годишна сметка.

Согласно законските одредби при определување на износот на глобата која треба да се изрече на ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани, КОП тргнува од висината на вкупните приходи кои ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани ги остварил од печатење на материјали и давање на печатарски услуги на територијата на Република Северна Македонија во 2018 година а кои изнесуваат xxx денари.

Имајќи ги во предвид тежината на прекршокот, степенот на нарушеност на конкуренцијата и последиците предизвикани од прекршокот, КОП основниот износ на глобата го утврдува во висина од xxx%, па оттука основниот износ на глобата изнесува xxx денари, прекршокот траел 1 година и 9 месеци (согласно Насоките за начинот на одмерување на глобата изречена согласно ЗЗК на Комисијата за заштита на конкуренцијата периодот подолг од 6 месеци, а пократок од една година се смета како цела година, па затоа основниот износ на глобата се множи со 2) па оттука износот на глоба кој треба да му се изрече на ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани изнесува 1.438.148,00 денари.

Вкупно остварените приходи на ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани во 2018 година, како последна деловна година за која ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани има составена годишна сметка изнесуваат xxx денари.

Пресметаната глоба од 1.438.148,00 денари претставува xxx% од вредноста на вкупниот годишен приход на ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани остварен во 2018 година како последна деловна година, за која претпријатието има составена годишна сметка.

Врз основа на ваквата фактичка состојба, КОП утврди дека износот на глобата кој ќе му се изрече на ФЕНИКС ПРИНТ ДООЕЛ Кочани за сторен прекршок на член 59 став 1) точка 1) од ЗЗК изнесува 28.188,00 денари, додека износот на глобата кој ќе му се изрече на ЕВРОПА 92 ДООЕЛ Кочани за сторен прекршок на член 59 став 1) точка 1) од ЗЗК изнесува 1.438.148,00 денари.

Заради сето горе наведено се одлучи како во диспозитивот на ова решение.

Правна поука: Против ова решение може да се поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд во рок од осум (8) дена од денот на приемот на ова решение. Тужбата го одлага извршувањето на решението.

КОМИСИЈАТА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈА
КОМИСИЈА ЗА ОДЛУЧУВАЊЕ ПО ПРЕКРШОК
Претседател
Димитрија Вревезоски